دلوونو فصل

(په شپېتمو کلونو کې د پښتو شعر څو بېلګې)

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

۱۳۸۷

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د لوونو فصل

(په شپېتمو کلونو کې د پښتو شعر څو بېلګې)

راټولوونکی

محمد اسمعیل یون

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

کتاب پېژندنه

د کتاب نوم:	دلوونو فصل
راټولوونکی:	محمد اسمعیل یون
خپرندوی:	یون کلتوري یون
چاپشمېر:	۱۰۰۰ ټوکه
لومړی چاپ:	۱۳۶۹ل کال
دویم چاپ:	۱۳۸۷ل کال
د راټولوونکي پرله پسې نومره:	(۳)
د خپرندوی پرله پسې نومره:	(۳)
کمپوزر:	ضیاالرحمن ضیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ

((زلمي هېوادمل)) ته چې پر دې دنيا يې د خپل زلميتوب خوږې شېبې د پښتو د خدمت لپاره پر منډو رامنډو، دګردجنو پاڼو پر لټولو او پلټولو، د ناخرګندو پر ښرګندولو، د چاپخونو د ماشينونو پر ګړبهار، د بې وقوفانو د سپېرو او ترخو خبرو پر اورېدلو، پر پليو مزلونو، د نوي ادبي کښت پر کرلو د ځوانو هيلو پر هڅولو، په ويښه د شپو پر سبا کولو، د دې رنګينې دنيا د عيش او عشرت پر هېرولو، په بې درده زړونو کې د احساس پر ټوکولو، د لويانو د حق پر اداکولو او د پښتو د پيکي ګل پر تل ښېرازه ساتلو تېرې کړې او په بله دنيا خو به يې بې له شکه د دوزخ شنې او سرې لمبې له ژونده تاوې وي ځکه چې ده پښتو ته خدمت کړی او پښتو خو د ((دوزخ)) ژبه ده.

په درنښت
د قربانۍ پر همدا سې لارې مين
يو بل ((يون))

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیولیک

ګڼه	سرلیک	مخ
۱	د دویم چاپ سریزه	۱
۲	پیلامیه	۲
۳	دا کلی مه ورانوئ	۱۳
۴	دمیلاد شپو	۱۵
۵	دوه پوښتنې	۱۷
۶	غزل	۱۸
۷	دادګناهو خبرې	۲۰
۸	هیله	۲۲
۹	دقبر عذاب	۲۳
۱۰	ربښتینی انځور	۲۵
۱۱	ګل سپرلی	۲۶
۱۲	ژوندي یادونه	۲۸
۱۳	دمینې یادګار	۳۱
۱۴	د اوبو رنګ	۳۲
۱۵	دمینې اور	۳۴
۱۶	سپېښتې	۳۵
۱۷	دپرون سندرې	۳۶
۱۸	اپت	۳۷
۱۹	جکړ	۳۹
۲۰	زمابرخه	۴۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱	وروستۍ سلګۍ	۴۱
۲۲	دزنګ پتري	۴۳
۲۳	دمورليک ته	۴۴
۲۴	د پېرۍ ګاليله	۴۶
۲۵	غوټه ونه	۴۸
۲۶	غزل	۵۰
۲۷	د زهروپيالې	۵۱
۲۸	دنظرباران	۵۲
۲۹	د تيغونو لو	۵۳
۳۰	دحجرو شهادت	۵۵
۳۱	اوښکې	۵۶
۳۲	غزل	۵۸
۳۳	غزل	۵۹
۳۴	درنا نيالګي	۶۰
۳۵	ژوبل دردونه	۶۲
۳۶	دنور وږي	۶۴
۳۷	دځنګل جنازه	۶۶
۳۸	پردی ساقي	۶۷
۳۹	دمحبت ګلونه	۶۸
۴۰	دحقيقت ډولۍ	۷۰
۴۱	غزل	۷۲
۴۲	مخه ښه	۷۳
۴۳	د محمد اسمعيل يون لنډه پېژندنه	۷۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دويم چاپ سريزه

پر ۱۳۶۹ کال زه د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو پوهنځي د دريم ټولګي محصل وم. دا وخت مې په ((شخصي لګښت د کتاب چاپ)) يو کوښښ او يو خوځون پيل کړی و او هڅه مې کوله يو شمېر هغه افغانان، چې له اقتصادي پلوه يې روزګار ښه و، دې ته وهڅوم چې په خپل لګښت علمي او هنري کتابونه چاپ کړي او په دې ډول د هېواد د فرهنګ په وده کې برخه واخلي. زموږ لومړۍ هڅه په دې برخه کې بريالۍ شوه او د خپل ټولګيوال (پښتون بهرامزي) په مالي لګښت مې ((نيمګړي ارمانونه)) اثر چاپ کړ. دا کار ددې سبب شو، زما نور ټولګيوال چې تر پښتون بهرامزي يې اقتصاد پياوړی و،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې ته وهڅېږي، چې هغوی هم د اثارو د چاپ او نور فرهنګي چارو لپاره پانګه بېله کړي. په دې کې زما یو بل ټولګیوال (حاجي خان محمد) چې یوې ډېرې درنې پښتنې کورنۍ ته منسوب و، د یو بل اثر د چاپ ژمنه وکړه، دا اثر ((د لوونو فصل)) و، چې ما د همدې **۱۳۶۹ل** کال په بهیر کې ترتیب کړی و. دا اثر اصلاً په شپېتمو کلونو کې د پښتو د ځونوموتو

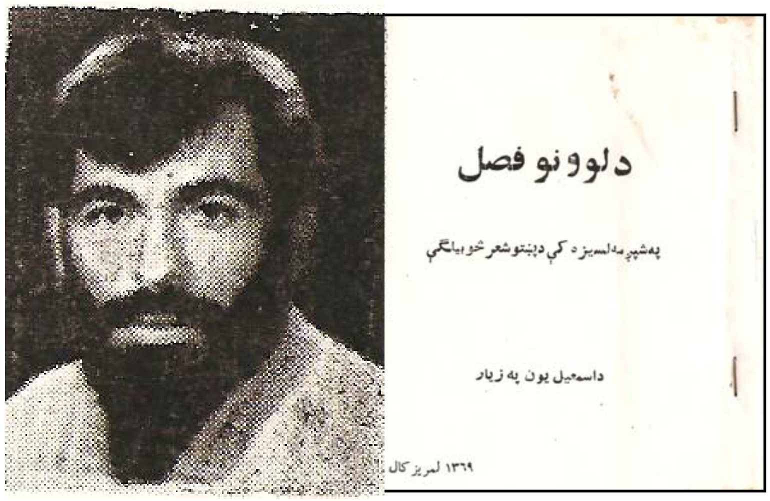

شاعرانو د کلام ځینې بېلګې دي، یا غورچاڼ دی چې اکثره د همدې لسیزې د حالاتو انځورنه کوي او هغه وخت زما هدف او پلان دا و چې موږ باید د هرې لسیزې په پای کې د خپل ادب د بېلابېلو صنفونو منتخبات ترتیب کړو او دې سره به موږ ته په ډاګه شي، چې موږ له یوې لسیزې بلې ته په فرهنګي ډګر کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځـو مره پرمختـګ کـوو. د شـعرونو دا غورچـاڼ مـې د همـدې مقصـد لپـاره ترتيـب کـړی و ، غوښـتل مـې د لنـډو کيسـو يـو منتخب هم ترتيب کړم، خو بريـالی نـه شـوم. دې اثـر تـه مـې هغـه وخت ځکه د ((لوونو فصل)) نوم ورکـړ، چـې پـر هغـه وخت پـه افغانسـتان کـې د سـرونو لـو ګـډه و او مـوږ هيلـه لرلـه، چـې د انساني سرونو د لو دا لړۍ بايد بلې لسيزې ته وانه وړي او زړه کې مې ګرځېدله چې که بله لسيزه کې زموږ هېواد ارام و او مـا د بلـې لسـيزې د شـعرونو غورچـاڼ چـاپوه، نـو بيـا بـه پـرې د ((ګلونو فصل)) نوم کېږدم، خو په خواشينۍ سره بايد ووايـم چې د ((لوونو فصل)) د شعري جونـګ تـر چـاپ وروسـته دادی نږدې دوه لسـيزې تېرېږي، خو پـه افغانسـتان کـې د سرونو لـو همغسـې روان دی. پـه دې تېـرو دوو لسـيزو کـې زه بيـا هـم د دې جوګه نه شوم، چې د پښتو شعر او يا هم لنډې کيسـې منتخبات چاپ او بيـا لـه تېـر سره پرتله کړم. خو اوس چې زه د خپـل تېـر کـړي فرهنګي کـار پـر بيـا راټولـېدو او بيـا کتنـه بوخت يم، نو ددې اثر بيا چاپ او د انټرنټ ځپـو تـه د هغـه خونـدي کـول راتـه هم ضروري ښکاره شول. که چېرې زموږ نور ځوان فرهنګيان پـه هره لسيزه کې د خپل شعر منتخبات ترتيبوي، نو دا اثر ورتـه د هغه وخت د استوګن ادبي بهير د يوه لس کلن شعري واټـن ځـو غوره بېلګې په لاس ورکولای شي. دا چې دا کتـاب هغـه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما د یوه ګران ټولګیوال حاجي خان محمد په مالي لګښت، د خوشال فرهنګي ټولنې د لومړني چاپي اثر په توګه ټولنې ته وړاندې شوی و، نو دلته لازمه بولم چې له ګران حاجي خان محمد او همدارنګه خوشال فرهنګي ټولنې څخه ډېره مننه وکړم، چې دا اثر یې همغه وخت د چاپ له لارې خوندي کړ. د یادونې وړ بولم چې حاجي خان محمد او خوشال فرهنګي ټولنې بیا تر دې وروسته ډېر نور فرهنګي خدمتونه هم ترسره کړي، چې پر خپل ځای یې باید یادونه او مننه ترې وشي.

زه په داسې حال کې چې اوس د خپلو اثارو د خوندي کولو پر کار بوخت یم، له نورو لیکوالو هم هیله کوم، چې خپل هغه اثار چې پر دویم ځلي او یا څو ځلي چاپ ارزي، بیا راټول او چاپ کړي او که چېرې چاپوي یې هم نه، نو د کمپیوټر او انټرنټ حافظې ته دې وسپاري، چې د مرګ له دایمي خطر څخه وژغورل شي، فرهنګي شتمني د ټول ملت مشترکه پانګه ده او موږ ټول یې د خوندي کولو مسولیت لرو. د همدې هیلې په هیله چې زموږ فرهنګي شتمني د هر ډول ناتارونو له خطرونو او ګواښونو خوندي وي، خپله دا سریزه رالنډوم، دا هم تاسې او دا هم په شپېتمو کلونو کې ((د لوونو فصل))، خدای دې وکړي زموږ په هېواد کې نور د سرونو دا لوونه بند شي، په همدې هیله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه لو دی د ګلاب ګلاب سرونو په وطن کې
یو اور خو خدایه بل کړې د لوګرو په وزرونو

په درنښت
پوهندوی محمد اسمعیل یون
کابل- افغانستان
۱۳۸۷ل کال- د سلواغې ۲مه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیلامه

د سقراط په باب دا خبره ویل شوې چې: ((هغه شعر له جنون سره یو شی باله)) د دغې خبرې تفسیر په لېونتوب سره نه کېږي، بلکې دا خبره کولای شو چې د یوه بل ادبپوه او شاعر (ملیتون) په یوې جملې سره تفسیر کړو هغه وايي: ((څوک چې غواړي شعر ووايي باید په خپله مجسم شعر وي)). ځکه نو شعر ویل څه اسانه خبره نه ده، هر څوک چې غواړي په ځان د شاعر نوم کېږدي، تر هر څه دمخه باید هغه د شعر ویلو شعور ولري، د هغه ذهن باید ددې توان ولري، چې ژوند، ښکلا او اړیکي د خپل ذهن د ازمېښتونو او تجربو په مرسته د شعور او تحت الشعور په دنیا کې ووینې څو یې هنري انځور زمونږ د احساساتو پر ارامه حالت غوغا راګډه کړي. د یوه ښه شعر، انطباعي رمز په همدغه ټکي کې پروت دی. په پښتو ژبه او پښتنې ټولنه کې هم شعر او شاعري ددغه قوم له اند او ژوند، هنر او ښکلا سره تلپاتې ملګری دی، چې تراوسه یې خورا زیاته وده کړې ده، د پښتو شاعرۍ د اوسنۍ پیاوړتیا یو دلیل دادی چې دغه شاعري لکه د نورو شرقي ملتونو د شاعرۍ په

(c) ketabton.com: The Digital Library

شان داسې کلاسيکه زېرمه لري چې شاعر يې د تاريخ په هر څرخ کې له هغې څخه په کمي او کيفي لحاظ فيض او برکت موندلی شي. حميد ماشوخېل نن سبا نه يوازې د پښتو او پښتني شاعرۍ بلبل يادېږي، بلکې د خپل کمال په سبب يې په ټوله سيمه او نړۍ کې د شعري بهير رښتيني کاروانيان پېژني او نن يې هم دده شعر دده موشګافي ته دده په خپله وينا د حيرت ګوته په غاښ نيولې ده. حميد په رښتيا هم د شعر نعمت يانې هغه تلپاتې لوربينه د پښتنو په برخه کړې، چې په هغې سره د پښتني او انساني اند او ژوند ټول اتموسفير تسخيرولای شي. د هغه شعر زموږ د شعر او زموږ د شاعر لپاره هغه مثال دی، چې د هغه په مرسته د انسان د ضمير په ائينه کې هم اوښکې ليدلای شو، هم شبنم او هم خنداوې. څکه:

د غفلت په خوب ويده خلق يې ناوري
کـه ((حميد)) نـارې وهـي لکه جرس
دېوان (۱۳۲) مخ

په همدې ډول د رحمان بابا د شعر فياض سمندر د ژوند د حقيقت او انساني معرفت په حقانيت کې يو بل ډول احساس او کيف لري چې بې ښه او بده پر زړونو او فکرونو اغېزه کوي او د تسليمۍ غاړه يې د شعر هنګامې ته ږدي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې مخ دی جار وتلی څه بلا شوه
دا بلا له کومه لوری راپیدا شوه
دا زما په یار کې مهر وفا نه شته
که دنیا واړه بې مهره بې وفا شوه.
د رحمان بابا دیوان(۱۷۰)مخ

هو:

له مقدمې راتېرېږو او د ((لوونو فصل)) د کروندو پر درمندونو باندې وراوړو. زموږ د اوسني نسل په اند و ژوند کې دغه فصل داسې فصل دی، چې په عام ډول زموږ د ملت د اوسني عصر حماسه جوړوي، هو حماسه د لوونو حماسه، د درمندونو حماسه، د وینو حماسه او د غربت حماسه، دا ددغه اثر د شعر تګلاره ده او په عمومي لحاظ پر همدې واټ روان انځوریز کاروان دی. په دغه اثر کې د اوسني پښتو ((شعر)) د منشور ټول هغه اړخونه چې د انعکاس قابلیت لري او له یوې رڼایي سرچینه اخلي، په ډاګه کېږي، دغه شعري اثر که موږ د یوه منشور په توګه خپلې مخې ته کېږدو، کېدی شي د هرې ضلعې او هر اړخ په ترڅ کې بېلابېل خصوصیتونه مطالعه کړای شو، په دغه ښکلاییز انځور کې د اوسني شعر ځینې ډېر مهم او د پاملرنې خصوصیتونه لیدلای شو:

په اوسني شعر کې د پخواني شعر خلاف د یوه انځور مسئله هېڅکله نه ده طرحه، په پخواني شعر کې ډېر ځله داسې عنعنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وه چې يو شعر بايد يو انځور په ګوته کړای شي، معمولاً په پخوانيو ډېرو ښو شعرونو کې له دغه چال چلند څخه کار اخيستل شوی، مګر د اوسني شعر په ترڅ کې دا خبره ډېره نادره کار ګڼل کېږي. ځکه اوسنی شعر د انځور شعر دی، کېدی شي په يوه شعر کې د انځورونو امېلونه وويښو او کېدی شي د اوسني شاعر په لسو شعرونو کې د پخوانو د يوانونو په اندازه انځورونه ومومو، تر ډېره حده دا خبره ددغې مجموعې د شعرونو په برخه کې هم صدق کوي، راځئ دلته يو څو بېلګې په لنډيز سره ولولو:

اشنا د موسېدلو حق له موږ نه دی اخيستی
د خپل او د پردي پر موږ د غم مهرباني ده
زما په وران مالت وراني جونګړې وران وطن کې
د مرګ او د سرو وينو دم په دم مهرباني ده

د زړه د پرهرونو د ټکور اميد يې نه شته
چې نن په رقيبانو د مرهم مهرباني ده.

که چېرې خبرې ته لږ دقيق شو، نو دې نتيجې ته رسېږو، چې زموږ اوسنی ((شعر)) په تېره بيا د هغه ځوانه برخه لږ دقيقې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشریح او څېړنې ته اړتیا لري، ځکه دغه انځوریزې غوټې تر اوسه هم زموږ په قلمونو او زموږ په وحشت ځپلو ارادو نه پرانیستل کېږي، همدا وجه ده چې په پورتنیو دریو بیتو کې یو د ((مهربانۍ)) انځور داسې پېچلې پدیده ده چې د دغه شعر په ترڅ کې په څو اړخونو سره کاربدلې ده او هر ځای خپل خپل انځور ښیي، چې یو اړخ له بل اړخ سره یو رنګي نه لري. په همدغو دریو بیتونو کې هره برخه یو ځانګړی او وچت انځور موږ ته راښیي په داسې حال کې چې پخوانی شعر او شاعري په دې اندازه انځوریزه نه وه، دا هم د دغه اثر څو نورې بېلګې:

جېلوانه!

دا لمدې لښتې مې په ملا باندې په پام وروه
چې دا مې نوې د اختر کالي دي خیرې به شي
مانۍ د باورونو مې تالا ځکه نن ښکاري
ملګري د یوې لارې یو ارمان معامله ګر دي
لیلا که د ښایست د سوداګرو سره لاړه
زموږ په زمانه کې مجنونان معامله ګر دي.

مخکې مو هم اشاره وکړه چې زموږ د ځوان نسل شاعري زموږ د عصر حماسه ده، هغه حماسه چې زموږ په ټوله شاعرۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې یې د شکل او محتوا په لحاظ ساری ډېر لږ لیدل کېږي، ځکه زموږ د غه حماسه زموږ د مظلوم ولس، زموږ د شهید ولس، زموږ مهاجر ولس او زموږ د بریمن ولس د دغه عصر د ژوند هغه څه له ځانه سره لري، چې د مظلوم، شهید او مهاجر ولس د شاعر د زړه او فکر په ژورو کې حلاجي شوی، انځور شوی او شعر شوی دی. هو هغه څه چې د وینو په زړه کې یې یو ازې حساسې سترګې وینې، هغه څه چې د غم د اوښکو د سمندرونو او سېلابونو تر غرونو هغه خوا یې یوازې همدغه ځوان شعر او شاعر ویلې، دغه څه په دغه اثر کې لیدلای او لوستلای شو.

دا کلی مه ورانوئ،
ګورئ چې هلته د دې تورې تروږمۍ له غېږې
ساړه زګېروي جګېږي
سوزمن اواز راځي
او امیدوارې میندې
د انتظار د بڼ د سرو ګلونو لارې څارې
دا کلی مه ورانوئ!
دا کلی مه ورانوئ! (څاڅکی، څاڅکی ۲۳ مخ)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر صورت ! ددغې مجموعې د شاعرانو پر وړاندې يو مهم مسئوليت هم شته، هغه دا چې: دغه کيفيت چې په دغو اشعارو کې او ددغو شاعرانو په نورو شعرونو کې ليدل کېږي، بايد نور هم لوړ کړای شي او خپلې شاعرۍ ته بايد نوره هم ښکلا او ځلا د تلپاتې ډالۍ په توګه ور په برخه کړي، نن سبا يو شمېر شاعران زموږ په افغاني ادبي بهير (پښتو او دري) کې داسې هم شته چې بې وخته په وچ غرور ځنګه په پچه سپاره شوي، نو بيا يې د کشمير د ليدو او فتحې نارې بې له دې چې د زمان پر وړاندې امتحان ورکړي پورته کړي دي، په دې هيله چې زموږ ځوان شاعر زمان او زماني ازموينه په خپله ايجادي برخه کې له ياده ونه باسي.

په درنښت

پوهنمل خالق رشيد

د کابل پوهنتون د فرهنګي شورا رئيس

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کلی مه ورانوئ

دا کلی مه ورانوئ !
دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته د شنو ولو د شنو سیورو لاندې
ګورئ د شنې ویالې ترخنګه د جلګو د پاسه
یو کوچنی پروت دی
یو کوچنی ویده دی
او د ورې لوپټې لاندې
په خوب وړو سترګو
د ناز په غېږه کې کوچني شینکي خوبونه ویني
دا کلی مه ورانوئ !

✵ ✵ ✵

دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته لکه زرکې زموږ د کلي نجونې
ګورئ چې هلته د بامو پر سر نورسې پېغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتار کتار
د لمر تر وړانګو خپل پیکي جوړوي
او په مینو ژبو
د پېغلتوب غوږ کې د ځوان هوس سندرې بولي
دا کلی مه ورانوئ !

✵ ✵ ✵

دا کلی مه ورانوئ !
ګورئ چې هلته له هغو سپېرو کوډلو ځنې
ګورئ چې هلته ددې تورې تروږمۍ له غېږې
ساړه زګېروي جګېږي
سوزمن اواز راځي
او امید وارې میندې
د انتظار د بڼ د سرو ګلونو لارې څاري
دا کلی مه ورانوئ !
دا کلی مه ورانوئ ! (۱)

(۱) څاڅکي څاڅکي، د لیکوالو ټولنه، ۱۳۲۸ل کال، ۲۲-۳۲مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسحق ننګيال

د میلاد په شپو کې

ای ! ددې شنه اسمان په غېږه کې خوب وړې سپوږمۍ !
ای ! په دې شپو کې د پردېسو د سفر ډیوې !
ای ! د ګلونو او د پېغلو ، پېغلو وینو پرې !
ته راته ګورې؟
ته راته ګورې چې د کړیکو او تیارو نښه شوم؟
او د ساړه ژمي خوني او ګنهکار ابلیس
زما د ګلابو او نرګسو باغ کې اور وکاره !
ته راته ګورې؟
ته راته ګورې چې محل مې له کارغانو ډک شو؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په ويالو کې د هيليو بچي وسوزېدل !
او زمورږ د کلي ميندې
د ميلاد شپو کې (بې لاسو او پښو بچيان زېږوي) ؟ !
ته راته ګورې؟

❋ ❋ ❋

ته راته ګورې چې مې ټول کلی چاړه چاړه دی؟
خلک په نوکو او برچو د يو بل سترګې باسي !
او د مالت نجونې
په خپلو تورو تورو څڼو کې ځوزان ټک وهي؟
آه
آه نازولې سپوږمۍ !
آه د رڼا مورې ! [1]

---

[1] څاڅکي څاڅکي، د ليکوالو ټولنه، ۱۳۶۸ل کال، ۹۲-۹۳ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

افضل ټکور

دوه پوښتنې

مور تپوس راځنې وکړو
کوم څيزونه دې خوښېږي؟
ما ځواب کې ورته ووې:
درې څيزونه مې خوښېږي
چې دي:
ژوند ، مينه او حسن
هغې بيا پوښتنه وکړه
کوم څيزونه دې بد ايسي؟
ما ځواب کې ورته ووې:
درې څيزونه مې بد ايسي
چې دي:
مرګ، وينه او ظلم، [1]

[1] ژوندون مجله ۱۳۲۸ل کال، ۲-۲ ګڼه، ۴۲مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

افضل ټکور

غزل

په مورېه بد نصیبو د تورتم مهرباني ده
د یار د تورو زلفو پېچو خم مهرباني ده

دا مورېه جل وهلي یې د ګوټ په تمه مړه شو
په غیر و غمازانو د صنم مهرباني ده

یارانو د دار لوبه خو لا نه ده ختمه شوې
چې نه مرو دا په مورېه د ستم مهرباني ده

دا اوښکې مې د سترګو څه ګیلې څه اسوېلي شي
د وخت رابانديدا په هر قدم مهرباني ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشـــنا د موســـېدلو حـــق لـــه مـــوږ نـــه دی اخيســـتی
د خپـــل او د پـــردي پـــر مـــوږ د غـــم مهربـــاني ده

زمـا پـه وران مالـت ورانـې جـونګړې وران وطـن کـې
د مـــرګ او د ســـرو وينـــو دم پـــه دم مهربـــاني ده

د زړه د پرهرونـــو د ټکـــور اميـــد يـــې نـــه شـــته
چـــې نـــن پـــه رقيبـــانو د مـــرهم مهربـــاني ده.[1]

[1] له (پرهرونه او ټکورونه) شعري مجموعې څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد تکل

دا د ګناهو خیری

ویې مرورہ یو یې سه
دا د ګناهو خیری
چا به له پیالو سره غمونه اړولي وي
چا به د نیمرسې ګناهکارې له تتېر نه شراب څښلي وي
دا د بېخودیو استفراق درسره ومینځه
اوه څپې،
اوه ګامه پسې پورته کړه
پرې مینځه.. !
دغه د صادقو جنګیالیو د عورتو د لامبو خیری
وروسته د ګناه له یوې تورې شپې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ویې مرورړه یو یې سه
دې قمارخانو نه د سګرټو پاتې شوي کاغذونه
دا غلیظ لوګي
او ه شپې
او ه ګامه پسې پورته کړه
روڼ او پاکیزه کړه د پایتخت ګوګل
له چل و قسمونو نه
له شک او ګمانونو نه.

۹/۳/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

احمد تکل

هیله

جېلوانه !
دا لمدې لښتې مې په ملا باندې په پام اوروه
چې دا مې نوي د اختر کالي دي...
خیرې به شي [1]

۱/۳/۱۳۶۹

[1] احمد تکل، قلم جریده، ۱۳۶۹ل کال، ۲ گڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قبر عذاب

ماته ملا ویل: (عیسی د خدای رسول یوه ورځ
له هدیرې دوه مړي،
بیا راژوندي کړل او پوښتنه یې د حال ترې وکړه
نو پرهېزګاره مړي
چې یې له مرګ نه څو پېړۍ تېرېدې
ویل: (په ما عمر شو تېر لکه یوه خوله خندا او یا څپه د نسیم.)
خو ګنهکار مړي چې درې ورځې یې شوې وې لا
له دې نړۍ نه د تلو
ویل چې دومره ځورولی یم ((د قبر عذاب))

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د پېړيو شمېر يې،
نه شم شمېرى ټول عمر
مورې ته چې اوس د نړۍ ارته او پراخه سينه
شوله د ګور په شانې
او دا اوچت بې انتها زمردين اسمان چت
مو شوه تخته د لحد،
مورې چې د ژوند په نړۍ مړه شو د تيارو له لاسه
او دوه اړخيز فشار د ګور د دېوالونو په شان
مورډه زبېښي په منځ کې
او زمورې څو ګړۍ ژوندون چې شو (د قبر عذاب)
نو دا په کومه ګناه؟
مورې خو يوازې ژوند کې مينه کړې
او بېګناه يو او سېدلي خپلواک! [1]

---

[1] اخبار هفته، ۱۳۲۸ کال، ۲۳ګڼه، ۱۴مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابراهیم شینواری

ربښتینی انځور

هر څو مره چې تورې، تورې لړې
د غره خواوشا راټولې شي
ما د ځلېدونکي لمر شوخو پلوشو لاندې،
هغه وخت چې شین اسمان خندل ماته،
ټولې د غره ونې ببلې، ببلې ښې لیدلې دي
هلته ما په ننبه کړې
چې، تور ښتر یې زلفې وې،
سیند یې د اوبو پر مخ روان و په مستۍ او عشق
شنه بوټي خالونه وو د غرونو، ځلېدل ښکلي
نه وځي له مغزه نه مې،
هماغه ربښتیانی انځور
او، څرنګه چې دي،
زه یې هماغه ډول پېژنم ! !؛ (۱)
۳۰/۲/۱۳۶۷

(۱) پلوشه جریده، ۱۳۶۹ ال کال، ۶ګڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسدالله اسد

ګل سپرلی

شـونډې دې نشــې زلفــې دې دامونـه کـړه
تېـر لکـه ورېـمـه پـه مـا دا سـپېره وختونـه کـړه

تـاو دې لـه بڼـو نـه شـم و لـه دا تېـره غشـي
مځکـه د زړګـي زمـا رنـګ پـه رنـګ ګلونـه کـړه

تـورو ګـورو وربځـو کـې مـخ د سـتورو نـه ګـورم
جـار دې شـم وړې سـلګۍ پورتـه مـې غړونـه کـړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غـوا ړه چـې شـېبه شـېبه سـتا د هـر يـو ګـل رڼـا
دې تيـارو ګوټونـو تـه بـل د زړه داغونـه کـړه

ای د زمـانې د لاس ګـل سـپر ليـه دا وايـم
دا سـپېره اغـزي ګـلان کـاڼي مـې لعلونـه کـړه

مـرګ بـه پـه مـا واړوي خـاورې د ډېـرو پـه څېـر
ژونـد يـې د اسـد خـو بيـا دوه سترګې جامونـه کـړه.[1]

(۱) ژوندون مجله، ۱۳۶۷ل کال، لومړۍ ګڼه، ۲۵ مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باقي بريال

ژوندي يادونه

د شپږو مياشتو كلونو
پاتې شوى يو انځور دى
لا يې اوس د زړه په سترګو
په تيارو كې ننداره كړم
هلته
دنګ دنګ چنارونه
پورته شوې هسكه غاړه
د ګلابو جونه هسې
پټه خوله په برم ولاړ دي
او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دوبي په ماښام کې
د اسمان سپين مخې پېغله
د ختيځ د غره له شانه
را اوچته په نخرو شوه
د کلا له دېوالونو
د چنار له هسکو څوکو
دا هغې ته، هغه دې ته
څه بې واره په کتو شوه
د ماښام تياره خوره وه
هلته ستوري په ځلا وو
دلته بل وو مشالونه
زه د شنو ونو د لاندې
د اوبو غاړې ته ناست وم
د مرغانو اوازونو د ماښام چوپتيا
کړه ماته
او
وږمو له هره لوري
ژوند ببنونکې سارا وړله
زما خو، ستومانه سترګې
لوبېدلې ښوربېدلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سپوږمۍ په پلوشو کې
ګوندې دلته یې یادونه
راتازه شي د لیدلو
د هغې سپوږمۍ د وړانګو
چې یې اوس به ننداره کړي
دا سپوږمۍ او چنارونه ![1]

(۱) ژوندون مجله، ۱۳۶۷ل کال، ۴ګڼه، ۱۸مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوکتور حفیظ الله خوږلن

د مینې یادګار

نه راته نوم او نه نښان پاتې شو
یادګار د مینې لوند ګرېوان پاتې شو

چې په ښېرو دې ځوانیمرګ نه شومه
سخت مې په زړه دغه ارمان پاتې شو
څومره شتمن دې لېونیان د مینې
قیس نه میراث لوی بیابان پاتې شو
څه بېکسي شوله راپېښه خدایه
زړه هم کوڅه کې د جانان پاتې شو

ستا د غمزو او اشارو له لاسه
نه راته دین او نه ایمان پاتې شو.[1]

(۱) نغري او سپېلني، ۴۴-۴۵ مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د اوبو رنګ

زه چې کوچنی وم، د اوبو په مانا نه پوهېدم
کله مې سترګو اوبه سپینې،
کله ژېړې
کله شنې لیدلې،
او همېشه به مې له ځانه پوښتل
چې اوبه څه رنګ لري؟
خو یوه ورځ
په ښوونځي کې
د کیمیا ښوونکي
زموږ ټولګي کې په تخته ولیکل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې: (له دوه او اواچ) له جمعې نه اوبه جوړېږي
او اوبه،
رنګ نه لري،
خو په هر لوښي کې چې واچول شي
د هغه رنګ اخلي؛
او اوس
له ډېرو کلو وروسته
لټومه
د کیمیا ښوونکی
چې تر ښنه وپوښتمه:
تا خو ویل چې اوبه رنګ نه لري،
زموږ د کلي
د ویالې
اوبه نو ولې
سرې
دي؟؟[1]

(۱) وروستی ټکی، ۱۳۶۷ل کال، د لیکوالو انجمن، ۳۷-۳۹مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

كاوون توپاني

د مينې اور

لګېدلی مې په زړه د مينې اور دی
سوزېدلی مې د ځوانو هيلو کور دی
ټوله شپه د تورو سترګو تصور کړم
رانه ورک مې د نمجنو سترګو تور دی
د خمار دود مې جګېږي له ليمو نه
ساقي ګوره بيا مې خم دربانده پور دی
په لمن کې ټولوم د تومت کاڼي
خدايه دا څرنګه مينه، څه پېغور دی
حوادث به يې هېڅکله غلي نه کړي
چې په سر کې مې د چا د مينې شور دی
په توبو مې پښې کېښودې زاهده
بيا مې عزم د مغرور اشنا په لور دی. [1]

(۱) د تيرو په ذهن کې، ۱۳۶۳ل کال، ۱۳۶۱ کال، ۸۹مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لعل پاچا

سپینتې

دلته د هغې کوڅې ګوټ ته ګورئ
یو دوه جوار ګره ناست دي
او په تېرو ، تېرونو کانو باندې، زمورږ د تن غوښې کړې بېلې ځانته
نشه او مست مو دي د زړه په وینو
له خندا شنه دي او د سترګو په کونجو کې، سره ګوري خاندي
لاس کې نیولي دي زمورږ د تن هډوکو سپینتې
او پرې کوي زمورږ د یار په لمسه
د سپینتو ، سپینتو لوبه
یو بل ته ګوري سره
په مینه، مینه باندې
لو به روانه ده لا. [1]

(۱) درفش جوانان، ۱۳۲۹ کال، ۱۴ ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لعل پاچا

د پرون سندرې

اشنا زما زړګی خو د پرون سندرې وايي
دې نن ته پر سکروټو د ازمون سندرې وايي

مرګيه کله وکړه نور زمونږ له دې مالته
چې دلته تاندې لښتې د ژوندون سندرې وايي
د مينې په وطن کې د مجنون پادشاهي ګوره
لاسونه يې تک سره دي د قانون سندرې وايي
راځي به دې تورتمه د لمن خيرې کېدو ته
په لار کې د منزل مو سباوون سندرې وايي
يه وخته څه دې وکړه د ښايست بڼ کې زمونږه
چې دلته هر يو ګل نن د جنون سندرې وايي

زړګيه ګيله مه کړه له پردو ځنې ته هسې
نن دلته د پښتو مرګ ته پښتون سندرې وايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممتاز ارمان

اپت

منم
غاټولو
د ازغو لو د پلوسو الماسي څوکې د لمر په وړانګو وسېزلې
او د نړۍ د هسکې څوکې
په هک ، څک بام يې جنډې د سپرلي ودرولې
خو لا سپوږمۍ
د شپې له تيو د ناز شونډې ايسته کړې نه وې
چې د کارغانو دوزخي وزرې وپړکېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د خزان سرې سیلۍ د سهیل لوري ته راوبهېدې
نو ځکه،
دلته د رېدیو او شینلیو په دې شنه لمن کې
د مارکنډو او خرېړو واکمني
له توتکیو او له زانګو نه د ژوند په بدل
غواړي وزرې
او د وینو پانې پانې ګلان. [1]

۷/۲/۱۳۶۹

(۱) قلم جریده، ۱۳۶۹ل کال، ۱ ګڼه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ممتاز ارمان

جکړه

خپلـــو ورتـــه ځمــــلاوه پـــردو پـــه وینـــو ولاړه
پت خو د پښتو مې پښتنو مې پښتنو په وینو ولاړه
دغـــه کوربنـــو خـــو د نغریـــو ســـوي وځنـــډل
خـــدا یږو چـــې ملګـــرو ! مېلمنـــو پـــه وینـــو ولاړه
ځیـري لېونـو خـو هـر چا خپـل، خپـل ګرېوانونـه کړه
دا مالـــت ښـــاغلو او درنـــو ، پـــه وینـــو ولاړه
جــوړ د غــم جکــړو د چــا نــوکې د چــا کــوکې وې
هـــم تنکـــو ګلونـــو هـــم ازغـــو پـــه وینـــو ولاړه
لـــور و د لـــوګري پـــه زړه تنـــوت بیـــا وواتـــه
یـــو ځلـــې ګنـــاه او بیـــا توبـــو پـــه وینـــو ولاړه
څـه پوښـتې پـامیر نـه چې لمـن دې ولـې ځیـرې ده
یـــو ځلـــې لېوانـــو او بیـــا ســـپو پـــه وینـــو ولاړه.

۴/۴/۱۳۶۹

کابل

ملوک رغون

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما برخه

چې یې زموږ د مینې ساه واخیسته
ځانته سودا یې د ګناه واخیسته
چا ورته دومره هم ونه ویلې
چې دې رضا زموږ له چا واخیسته
زړه خوږې مینې مې د یار له کتو
خپلو دردونو له دوا واخیسته
نکاح په پټه، پټ په پټه وشوه
لکه چې بده دې ملا واخیسته
رقیبه یاره ! ددې زړه ((رڼا)) مې
تا له سینې ولې په غلا واخیسته
کله چې زموږ د جدایۍ ناره شوه
ما مې له یار ځنې دعا واخیسته
د خوشالۍ او غم د وېش په ورځې
ما له تقدیر ټوله ژړا واخیسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملوک رغون

وروستۍ سلګۍ

په تیاره تیاره ماښام کې
د زړې کوټې په ګوټ کې

د شلېدلي کټ په خوا کې
د سړې چرګۍ په غاړه
د ناروغې بوډۍ سرته
نیمه سوې غوندې شمه
پټه خوله په چغو چغو
غلې غلې شان ژړېږي
کله یو خوا کله بل خوا
شي کږه وږه له غمه
کله لپې لپې اوښکې
څڅوي په ځان له بره
کله څر څر اواز وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پتنګان په ځان ستي کړي
کله غلی شي غوړ کېږدي
د بوډۍ پوښتنه وکړي
خو ناروغه بوډۍ هلته
ځنکدن کوي مړه کېږي

شمعه هم د بوډۍ خوا کې
په ژړا ژړا سوزېږي.

۸/۱۱/۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

نظیف الله تکل

د زنګ پتري

((سپرلیه راشه)) په دې ګلو راشه
په شنو غندلو په بمبلو راشه
زموږ د باغ په ونو
د کشمالو په څوکو
لا خو توپان د ژمي
لا خو خمار د وربځو
د تورې شپې له زړه نه
بیمار، بیمار پاخېږي
د سرو غوټو په شونډو
د لمر شغلو ته مخکې
پترې د زنګ وهي.

۸/۴/۱۳۶۹
کابل، خیرخانه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور لیک ته

لیک مې د مور نه دی زده
چاته بې ویلې وي
چاته بی زاري کړي
چې راشه زما ګران زوی ته
ولیکه !
زه روغه یم ته څنګه یې !
یاد خوبه دې وي !
چې شنه پاڼه
زمورږ د کور له ونې
په زوره چا شکولې وه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژړل به دې
تاتې-تاتې دې ډېر و کړه
ویده شولې
نو ګرانه مینه ګرکې مې
راولیکه !
زه روغه یم، ته څنګه یې ![1]

۴/۲/۱۳۶۱

(۱) سیلۍ، ۱۳۶۸ل کال، د افغانستان د لیکوالو انجمن، ۷۱-۷۲مخونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي ګل پيوند

د پېړۍ ګالیله

ما پخپلو سترګو ولید
هم هغه و
ببر سر ګرېوان ځېرلی
لاس او پښو کې زنځیرونه
څو پاګانو يې خندلې
ویلې دا !
دا لېونی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېږدئ پرېږدئ چې ګونګه شي
په درنو درنو ورنو نو
خو ده !
ده د ځمکې غوږ کې ((هو)) کړه
درته نه مې ویلې ګرانې !
ودې نه لیده څه وشو !
څه ! ته څه ! لنډه وه لارې
((که زه وم که نه وم نه وم)).[1]

(۱) جرګه مجله، ۱۳۶۸ کال، ۶ ګڼه، ۴۹ مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي ګل پیوند

غوټه ونه

زما نيکه کيسه کوله
ويل دا لويه ونه ګورې
چې ترې لاندې شنه وياله ځي
دا سپېرې دېرې وينې
د درنو ناستو وستل دی
د جرګو مرکو ځای دی
په پېړو پېړو کلونه
که به چا زموږ په سيمه
که به چا زموږ په خاوره
که به چا زموږ په لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

که به چا زموږ په بره
د تېري لاس اوږدولو
یا به یې شرم جوړولو
وو تاوده به وستلونه
زما یاد دي بچی دلته
ددې غتې ونې لاندې
دغه ځمکه زونښېدله
سره ټول وو ولسونه
چې څه تړه دلته وشي
((هو)) پې وشي د سپینږیرو
د خدای زور د خلکو زور شي
سا او وینې شي د نرو
کاشکې دې کیسې کولې
څه یې ویلې له پخوا نه
چې په ((گڼه)) کې یاد یږي
د ویاړونو له انسانه.[1]

(۱) باولی، ۱۳۲۸ل کال، د اطلاعاتو او کلتور وزارت، ۳۸-۳۹مخونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالمالک بېکسیار

غزل

چې یې په سترګو کې ښکاره نه شولې
پوه شوم ارمانه چې پوره نه شولې
خیال مې د عشق ښکلی جهان په څه شو
اشنا چې ته په کې د بېره نه شولې
یا خو څه شوي یا څه کېږي ګلې
نن په ګودر خوره وره نه شولې
که پښتو وي راکې نو بس دی همدا
ما چې در وکاته، ته سره نه شولې
دا خو پښتو مغله نه ده پاتې !
پښتون دې خرخ کړ غرغره نه شولې
ستا په ښایسته خمارو سترګو مې څه
د بېکسیار په ننداره نه شولې.[1]

(۱) د نظر په څوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالمالک بېکسیار

د زهرو پیالې

پرون مې بیا ،
د خپلې مینې په سپېره هدیره
ستا د شهیدو وعدو ،
د شناختو څنګ ته په شېبو وژړل

✵✵✵

او د ګودر خوا کې د وچې ونې
چې د چوغکو په بدل کې یې اوس،
په وچو پاڼو کې ساکښو خپلې ځالې کړي
د اوښکو سیند کړ جاري

✵✵✵

شېبې مې
یو بل پسې، لکه د زهرو پیالې
ستا په ترخو یادو کې
له ستونې تېرې کړلې.[۱]

---

(۱) د نظرپه څوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالمالک بېکسیار

د نظر باران

راباندې بیا چې نن ازغي را اوري
د چا نظر مې په زړګي را اوري

اوس مې د اوښکو چاره ګرانه شوله
لکه باران د پسرلي را اوري
نامردې څنګه دې ښېرې شوې پر ځای
چې اشنايي مې په تندي را اوري
شیخه مهراب نه سر راپورته نه کړې
د ګودر خوا کې شنه منګي را اوري

پر بېکسیار غریب اسرو اسرو کې
د ګل پر ځای همېش ازغي را اوري.[1]

(۱) د نظر په څوکو له ناچاپه شعري مجموعې څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

عارف خزان

د تېغونو لو

نه... !
هېڅکله ذهن مې دا نه قبلوي
باور مې هم دا سې منلی نه شي
چې ددې واټ د پاسه
د پښن دوکان کې هڅه و
د کر لپاره سپاره نه جوړېږي
لکه چې ګرم نه يمه !
زه د رښتيا له څنډ نه
په خپلو دواړو غبرګو سترګو وينم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې پښې په ببړه، ببړه
د تسپارونو پر ځای
دلته د کر، کيلې، باران موسم کې
د شنو تېغونو د رېبلو او د ((لو)) لپاره
له سرې او سپنې نه ((لور)) جوړوي
او په ((لوگرو)) يې ارزانه پلوري.

۳۱/۴/۱۳۶۲
کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

عارف خزان

د حجرو شهادت

زمونږ د کلي له سپېرو نغرو نه
نور د اورونو لوګي
لکه بيرغ چېرته د بام د پاسه نه رپېږي
د چينو سترګې د حجرو د شهادت په وير کې
له ډېره غمه ړندې شوي اوښکې نه تويوي
او کلی کوز له پاسه
جوړ د بادونو د مارانو د نڅا جشن ته
په ډېر هيبت
کنډر،
کنډر
ولاړ دی.

۲۸/۷/۱۳۶۸
کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالباري جهاني

اوښکې

څه تو دې تروې اوبه دي
د ګرېوان پر لور بهېږي
ابدي سکون ته در ومي
له ژوندۍ سترګې بېلېږي

✵ ✵ ✵

له هر څاڅکي سره مله وي
د مرموز جهان غږونه
پر اشنا لارو وراخلي
نابلده قدمونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کمزورې دنیا ژبه
د قدرت پښو ته ورلوېږي
د احساس بیده نغمه ده
په بانړو غبږول کېږي

❋ ❋ ❋

دا شریکه ګونګۍ ژبه
هرې سترګې ته اشنا ده
دا د هرې مینې کور دی
دا د هر نفرت غوغا ده.[1]

---

(۱) له ورکې مېنې څخه، ۸۶مخ، ۱۹۷۹م کال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالهادي هادي

غزل

دلته ویني هلته ویني ټول وطن زخمي زخمي شو
د ګلابو پاڼې ژاړي چې ګلشن زخمي زخمي شو
د وبا استازی ګرځي پرې کوي مرۍ د حسن
د سپرلو ابۍ شوه بوره هر چمن زخمي زخمي شو
له اسمانه راوربږي د الله(ج) د غضب کاڼي
سمن سر ورته نیولی نسترن زخمي زخمي شو
پسرلی نه و وبا و چې هر باغ کې یې پل کېښود
هره ونه هر یو ګل او هر سمن زخمي زخمي شو
هادي اوس یې نو غمونه ښه په خلاصه ټنډه ګاله
دا خو ستاسو لېونتوب و چې هر تن زخمي زخمي شو.

۳۰/۲/۱۳۶۹
کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالهادي هادي

غزل

وختــه کوڅــه کــې وو هــر لــور لېــوني
اوس مــو د ېــره شــو لــو پــه کــور لېـوني

کــه يــې هــر څــو ســرونه پرېکــړه جــابر
ګــوره چــې زېــږي نــوي نــور لېــوني

خدايــه ! محفـل ورځنـې تـش شـو څـه لـه
شــړي مالــت نــه پــه هــر تــور لېــوني

هغـــه د قـــيس د مدرســـې طالبـــان
دلتــه ژونــدي شــولو پــه ګــور لېــوني

هـــادي هغـــو پـــورې بـــه ژاړو مـــوږه
چـــې څـــو يـــادېږي دا څلـــور لېـــوني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فضل الهي ګران

د رڼا نیالګي

هره خوا جان او جانان دی کوه طور دی
یو بې حده خوږ جهان دی کوه طور دی

عشق او وجد دی مستي ده د انوارو دنیاګۍ ده
چې موسی ورته حیران دی کوه طور دی

تجلي مې د جانان دي ددې زړه د عرش له پاسه
مینه مینه کن فکان دی کوه طور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وحي نه قربان شم ای د عقل جبرائيله!
لږ خو وګوره توپان دی کوه طور دی کوه طور دی

ميخواره مجنونان واړه يو له مخې ميزوبان شوه
اوس د مينې امتحان دی کوه طور دی کوه طور دی

دې سرکش ناري جهان ته د مهدي وتل په کار دي
څه ښايسته نوري ارمان دی کوه طور دی کوه طور دی

چا ويل چې د ګران شعر راپرېوتی له اسمانه؟!
ګرانه ستا زړه ځراغان دی کوه طور دی کوه طور دی.

۱۳/۲/۱۳۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

فضل الهي ګران

ژوبل دردونه

اوښکو کې د چغو تندرونه وينوولی شم
سترګو نه د کړيکو ټول خوبونه تښتولی شم

وينې، وينې چغې د شپو مې ژوبلوي مدام
چغې د قلم نه لکه وينې غورځولی شم

ته که چاودې پوندې او شکېدلې ګرېوان نه ګورې
زه ژوبل دردونه د چا کله هېرولی شم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ببـر سـرونه وچـې شـونډې او زخمـي هيلـې
تـل د عـاطفې پـه نرمـه غېـږه کـې نيـولی شـم

سـوزند فريادونـه او ويرونـه شـول لمبـه لمبـه
ژونـد د بې احساسـو پـه لمبـو کـې سـوزولی شـم

ټـول ګـلان د چغـو پـه وربـل کـې د خـوږې مينـې
ډېـر پـه مينـه مينـه لکـه پېغلـې زنګـولی شـم

ونڅـوه ګرانـه پـه غـزل کـې اورنـۍ چغـې
ژوبـل اميدونـه پـه نغمـو ټکـورولی شـم.[1]

---

(۱) د هيلو ګودرونه، ۱۳۶۵ل کال، د ليکوالو اتحاديه، ۱مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فاروق فردا

د نور وږی

راشه زما،
د سوځېدلو امیدونو،
د باغچې
مړاو غوټیو باندې
د خپلو سترګو د موسکاوو
د عطرونو پرخې
په شپېو وروه
چې مې د هیلو ګلان
د نور د وږو
نوراني لاروکې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غوړېدو په خاطر
ستا د موسکاوو سپينې لارې څاري
راشه زما ،
غېږه کې وغوړېږه.
هر مازيګر
د لمر د شونډو په رنګ
د سره شفق په مخملينه پاڼه
ستا د بدن پرتابلو
د خپلې مينې انځورونو سره لوبې کوم
ستا د تابلو په غنمرګ بستر کې
ستا پر وربښمينو مړوندونو باندې
د ستا د زلفو د عطرونو شال پر سر غوړوم.

۱۳۶۸ل کال، سلواغه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځنګل جنازه

دا راټول شوي لوګي
پر خپلو سترو اوږو
غواړي زموږ د کليوالو د ځنګل جنازه يوسي چېرې؟
د تورو وربځو شاته،
هلته چې ستوري د سپوږمۍ کاله کې
نور د ځنګل د شينکو ونو د شنو پاڼو شنه بويونه اوربدلی نه شي
اسمان نو چاته غوړوي لمنه؟
دا لمر ليدی شي که نه؟
په خپلو سپينو وړانګو؟
د کومې مينې مرثيې غږوې؟
توتکې زېری د سپرلي راکوي
خو لا په شونډو کې يې
مات شوي نه دي د سکوت مهرونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروین فیض زاده ملال

پردی ساقي

کوڅه هغه ده خو صنم نه شته
د زړه پرهر ته مې ملهم نه شته
رانجه ژړېږي د بڼو پر څوکو
چې د جانان مې پرې قدم نه شته
د شونډو پانې شولې ترمې ترمې
ساقي پر دی، دی څه یې غم نه شته
سپوږمۍ غمجنه شوه پر بام نه راځي
د ځلېدلو یې پرتم نه شته
کږه وږه لکه د ځانګې شومه
سپرلی بیده د وږو دم نه شته.[1]

۱۳/۵/۱۳۶۷

(۱) ژوندون مجله، ۱۳۶۷ل کال، ۴ګڼه، ۵۰مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفیه صدیقي

د محبت ګلونه

ما د الفت ځولۍ ځولۍ ګلونه
د عقیدت له باغه بیا راوړي
بیا مې ګېډۍ جوړې د سرو ګلو کړې
ستا په پټکي په خپل وربل کې یې ږدم
پاتې ګلونه به غونچې غونچې کړو
د چا په دواړو پښو کې د دې غونچو ګېډۍ ګېډۍ به کېږدو
بیا به په ګډه ورشو
هغه مالي ته چې ګلونه کري
د همدردۍ او وفا د صداقت او مینې
خوا ږه تخمونه کري
موږ به په ګډه ورته سلام ووایو
ته د پټکي ګلونه زه د وربل ګلونه
سره جوړه به یې کړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه له کومي به يې د هغه ښېښو کې کېږدو
بيا ورته وبه وايو
مالي ګلونه کره په هغو زړونو کې چې
د شاړو دښتو په شان وچې سپېرې پرتې دي
ددغو کلکو زړونو ددې سپېرو ډاګونو
هوا بدله کړه ته فضا بدله کړه ته
ورته رڼا وښيه د رنګارنګ ګلونو
بيا به په ډېره مينه
د هغو زړونو شاړو دښتو نه به
د محبت له ولې اوبه په لپو راوړو
بيا به خړوب شي هغه
په کې به وټوکېږي د محبت ګلونه.[1]

۹/۵/۱۳۶۵

(۱) لوپتهه، ۱۳۶۷ل کال، د ليکوالو انجمن، ۸-۹مخونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفيه صديقي

د حقیقت ډولۍ

سترګې مې ستا د سترګو
د شنه اسمان په زړه کې
د وفا ستورۍ ګوري
زما د سترګو زړه کې
د امیدونو غوټۍ
په نښېدلو شولې
د شنه اسمان په شاوخوا سیمو کې
غمازې وربخې راغلې
څو د باران پلمه شوه جوړه ورته
زما له سوي زړه نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه سيلۍ پاشېده
لاړله نېغه د اسمان زړه ته ورننوته
خو بيا يې وليدله چې
نرۍ، نرۍ باران را وورېده
هغه ګلبوټي د غوټۍ شول خړوب
ګلان يې وسپړېدل
بيا د خيالو ناوې مې
د حقيقت ډولۍ کې
د واقعيت لوېې وراوې سره
د نوي ژوند په کاله ننوته.[1]

(۱) اخبار هفته، ګڼه ۲۵، ۱۳۲۹ل کال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاج محمد یاري

غزل

زمـــا د اوښـــکو د محـــل خمونـــه مـــه مـــاتوه
د غـــم فنـــا د میکـــدې جامونـــه مـــه مـــاتوه

ګـوره ټـوټې بـه یـې ونـه نیسـې کوشـېر د عـذر
پـه سـرو منګولـو کـې نیـولي زړونـه مـه مـاتوه
پرېـښده مـالي چـې لـړ د ګلـو ننـداره وکړمـه
د زړه پـه سـر کـې مـې اغـزي غمونـه مـه مـاتوه
د ښـه نظـر پـه خـاطر تـل درځـي د سـر پـه سـترګو
د هیلـو بـڼ کـې د احسـاس ښـاخونه مـه مـاتوه

ماته ښې یادې دي(یاري) ستا ټولې کړې وعدې
پـه یارانـه کـې دې هـېڅ وخـت لوزونـه مـه مـاتوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرین انځور د هېواد ځوان نوښتګر لیکوال دی. سره له دې چې د لیکوالۍ زیاته برخه یې پر کره کتنې، کیسه لیکنې او څېړنې متمرکزه ده، خو په وروستیو لسیزه کې یې زموږ شعر ته د یادونې وړ خدمت کړی دی او کله کله شعر هم لیکي، دلته یې یو ټوټه شعر د دغې مجموعې د ښه اختتام لپاره راوړو.

ټولو ته په مینه
زرین انځور

مخه ښه

یوه شېبه ده
عجیبه نه ده، یو غزل د جدایۍ دی
یو غمګین شانته پرتم دی
عجیبه ده،
را ورېږي د وصال له شنه اسمانه تندرونه
او لګېږي،
پرې لګېږي د مینو ټول ناخواله امیدونه
خدایه خیر کړې، خدایه خیر کړې
یوه شېبه ده،
شېبه نه ده، د یو عمر پیلامه ده
یو عجب ټکی د کرښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړپسې بله ليکلې
خو لوستل د دغې کړنې
لا يې بله تماشه ده
هلته پټه
د سرسام زمان د پاڼو هديره ده
بې لوستلو د پرې پاتې
ناليکلې د پر سپينې، سپينې پاڼې
دا شېبه، دا سې شېبه ده
شېبه نه ده هديره د يو ارمان ده
زما دا شېبه ناخوښه، دا عجيبه شان لحظه ده
لکه تې خور ماښوم جدا چې شي په زور د مور له تې نه
او رباب يو څوک راغلا کړي د ادم له خوږې غېږې
او يا لاړه ترې درخو شي، منډه وکړي
يا دنيا خوږه کيسه لا ختمه نه وي
چې يې ژبه ورګونګې شي
هر څه پاتې شي نيمګړي
يا يو خوار د بوډۍ زوی وي
يو مين وي
يوه ناوې يې په مينه وي راوړې
لا يې لاس نه وي وروړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې له خوب ځخه راویښ شي
ړنګه بنګه یې دنیا شي د خیالونو
دا شېبه دا سې شېبه ده
د ګونګې رباب نغمه ده
د بوډۍ شپې اسره ده
چې پرته وي ځنکدن ته
یوه ړنګه شان لحظه ده
چې خبره په کې نه شته
خو له ورایه
د یو لاس یو اشاره ده
خدایه خیر کړې !
خدایه خیر کړې !

۲۵/۵/۱۳۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یون د حاجي محمد خان زوی پر ۱۳۴۶ل کال، د لغمان ولایت د الینګار ولسوالۍ دنیازیو په یوې روښنفکرې کورنۍ کې زېږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې د الینګار ولسوالۍ د سلینګار په لومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغی او په خوشال خان لېسه کې شامل شو. پر ۱۳۶۶ل کال له نوموړې لېسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳۶۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې محصل شو. پر ۱۳۷۰ل کال له نوموړې څانګې څخه اول نومره بریالی او پر همدې کال بېرته د پښتو څانګې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ل کال په نوموړې څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې د ماسترۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسوله.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د(پوهندوی) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره، استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او((شمشاد))مجلو د چلوونکې دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنګه دیو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استاد یون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال اباد کې بېړنۍ لویې جرګې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، د دې جرګې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرګې غړی، بیا د جرګې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرګې دلومړي منشي په توګه انتخاب شو. استاد یون په دې جرګه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرګې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا د دې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرګې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوا ترسره شول.استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرګه کې د نوموړې جرګې د دارالانشا د غړي په توګه خپل فعال رول ادا کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لویو جنګسالارانو او ځینو تنظیمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملګرو ملتونو د زیات فشار له امله له کاره ګوښه شو.ملګرو ملتونو(UNAMA) استاد یون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده دروسپارو ، خو استاد یون ونه منله او خپلې استادۍ ته یې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته یې د ځینو ملګرو په زیات ټینګار او غوښتنه، د جمهوري ریاست د ملي امنیت شورا په دفتر کې د فرهنګي چارو د ریاست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ وړي.استاد یون پر ۱۳۸۵ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده یې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد یون د خپلو اکلیکوال په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېر فرهنګي او ټولنیز خدمتونه ترسره کړي، په ګڼو چاپي، راډیویي او ټلویزیوني مرکو کې یې د و اقعیتونو او حقایقو د څرګندیبیان له امله د خلکو په زړونو کې ځای نیولی دی. که څه هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر خلک د یون لیکنې، مرکې او نظریات خوښوي، خو یو شمېر داسې خلک هم شته، چې د یون سرسختي مخالفین دي. د هغه ملي او ګټورو نظریاتو ته هم غلط رنګ او تعبیر ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره یې زورواکي او د سیاسي ډلو ټپلو غړي او مشران دي، د استاد یون نظریات خپلو شخصي او تنظیمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه یې په ټینګه مخالفت کوي. زه ددې شاهد یم، هر کله چې یون کومه لیکنه او مرکه کړې، نو دده پر وړاندې یې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سیاسي بهیر کې یې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه یې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس د مشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد یون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرایطو کې بیا هم خپل فرهنګي، سیاسي او ټولنیز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو یې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر یو نیم کال راهیسې پرې په منظم ډول کار شوی، اوډل شوي او دادی ستاسو مخې ته اینښودل کېږي، په داسې یو دولتي دفتر کې چې بوختیاوې په کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی. استاد يون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی، په پېښور کې يې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو (د افغانستان د کلتوري ودې ټولنې) او (د پښتني فرهنګ د ودې پراختيا ټولنې) د همکار په توګه د بېلابېلو ليکوالو په لسګونو اثار، ايډيټ او چاپ کړي دي. دغه راز يې په سلګونو کورنيو مشاعرو، ادبي غونډو او سيمينارونو کې ونډه اخيستې ده، خپله يې هم په لسګونو مشاعرې، سيمينارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په يو زيات شمېر، ملي او نړيوالو کنفرانسونو کې يې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلته به يې د اثارو يادونه وکړو:

اثار

الف- پنځونې:

کتاب نوم	ځرنګوالی	چاپکال
• مټکور	لومړۍ شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷
• په اورونو کې سندرې	دويمه شعري ټولګه	دويم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

(c) ketabton.com: The Digital Library

- هیلې گډه شعري ټولګه دویم ۱۳۸۷
- نیمګړي ارمانونه د حیران شعري ټولګه دویم ۱۳۸۷
- د لوونو فصل ګډه شعري ټولګه دویم ۱۳۸۷
- د نازو انا یاد د سیمینار د لیکنو ټولګه دویم ۱۳۸۷
- د استاد الفت نثري کلیات د استاد الفت نثرونه دریم ۱۳۸۷
- سیندونه هم مري د اسحق ننګیال شعري منتخبات دویم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

- د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه
  دپوهنوال روستارتره کي اثر دویم ۱۳۸۷
- .د افغانستان فرهنګي میراثونو ته یوه کتنه
  د نینسي دوپرې اثر دویم ۱۳۸۷
- په افغانستان کې د جګړې جنایتکارانو محاکمه
  د پوهنوال روستار تره کی اثر دویم ۱۳۸۷

د - یونلیکنې:

- د اماراتو سفر د اماراتو یونلیک دویم ۱۳۸۷
- که یون دی یون دی د اروپا یونلیک لومړی ۱۳۸۷
- دپښتونخوا‌ګون ترڅنډو د امریکا یونلیک لومړی ۱۳۸۷

هـ- څېړنې او شننې:

- د محمد ګل خان مومند اند و ژوند ته یوه لنډه کتنه دویم ۱۳۸۷
- استاد زیار د پښتني فرهنګ یو ځلاند ستوری دویم ۱۳۸۷
- دکابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي پښتو کتابښود دویم ۱۳۸۷
- د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زیانونه دویم ۱۳۸۷
- د پښتو شعر هندسي جوړښت شپږم ۱۳۸۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

- له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دويم ۱۳۸۷
- ساينسي پرمختياوې دويم ۱۳۸۷
- ببرنۍ لويه جرګه ولسواکي او زورواکي دويم ۱۳۸۷
- انديال خوشال لومړی ۱۳۸۷
- هيله د خپلو سريزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷
- کلتوري يون لومړی ۱۳۸۷
- فرهنګي فقر لومړی ۱۳۸۷
- مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷
- خوشال په خپل ايډيال لومړی ۱۳۸۷
- د کتابونو په ورېمو کې لومړی ۱۳۸۷
- افغانستان په سياسي کړلېچ کې لومړی ۱۳۸۷
- پښتو ليکنی سمون لومړی ۱۳۸۷
- اوسنۍ رسنۍ لومړی ۱۳۸۷
- که نړيوال ماته وخوري؟ لومړی ۱۳۸۷

خدای (ج) دې استاد يون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري، الله (ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کارو زيار کې ورته د نور زغم او او سبلې هيله لرم.

په درناوي

وفا الرحمن وفا

کابل - افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

DəLawuno Fasəl

(The season of Reaping)

The collection of Pashto Poems

Collected
By:
M. Ismael yoon

ISBN 978-9936-500-02-0
9 789936 500020 >

د خپرونو لړ: (۳)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library